

Označavanje vina, aromatiziranih proizvoda od vina i voćnih vina

Darko Marečić, dipl. iur.

Vina proizvedena u Republici Hrvatskoj ili uvezen u Republiku Hrvatsku moraju biti označeno u skladu s odredbama nacionalnih propisa kojim se uređuje označavanje i stavljanje na tržište proizvoda iz sektora vinarstva te odredbama propisa o informiranju potrošača o hrani, kao i odredbama propisa Europske unije o označavanju vina. Od 8. prosinca 2023. na razini Europske unije uvedena su nova pravila za označavanja vina koja se stavljanju na tržište na području Europske unije koja pored ostalog, po prvi puta, zakonski omogućuju prezentiranje pojedinih obveznih podataka i u digitalnoj formi (putem tzv. e-Etikete) i to za vina i aromatizirana vina. O tome, na koji način i kojim podacima vina, voćna vina i aromatizirani proizvodi od vina koja se stavljaju na tržište moraju biti označeni, pročitajte u ovom članku.

1. Uvodne napomene

U Republici Hrvatskoj (u nastavku: RH) dopušteno je na tržište stavljati vina, voćna vina i aromatiziranih vina koja udovoljavaju odredbama nacionalnih i europskih propisa kojima se uređuje proizvodnja, kakvoća i označavanje i prezentiranje proizvoda od vinove loze.

Pod stavljanjem na tržište, smatra se držanje ili izlaganje radi prodaje, oglašavanje i ponuda na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način prodaje, kao i izravna prodaja krajnjim potrošačima. Vina, voćna vina i aromatizirani proizvodi od vina proizvedeno u RH mogu se stavljati na tržište nakon završetka postupka njihove dorade odnosno proizvodnje u skladu s propisanom tehnologijom proizvodnje, a vino i voćno vino (i) nakon što je (na zahtjev proizvođača) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za vinogradarstvo, vinarstvo i uljarstvo (u nastavku: Agencija)¹ izda rješenje o stavljanju na tržište. Na tržište se ne smiju staviti vina s manom niti bolesna vina,²

vina proizvedena nedozvoljenim enološkim postupcima i sredstvima, patvorena vina ili vina koja su proizvedena od plodova koji nisu vinski grožđe, vina koja nemaju rješenje za stavljanje na tržište niti propisane dokumente koje prate vino u prijevozu i stavljanju na tržište. Zabranjeno je stavljanje na tržište vina, voćnih vina i aromatiziranih vina koja su štetna za zdravlje ljudi. Dodajemo da vinogradari, proizvođači grožđa, proizvođači vina, prerađivači, punitelji boca, trgovci i ugostitelji (za koje je to propisno) i destilateri moraju biti upisani u Vinogradski registar koji vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, te moraju voditi propisane ulazne i izlazne registre. Proizvođači koji proizvode i stavljaju na tržište voćna vina moraju biti upisani u Upisnik proizvođača voćnih vina koji vodi Agencija.

Udovoljavanje propisima, uključuje i odredbe propisa kojima se uređuje označavanja i prezentiranje vina, voćnih vina i aromatiziranih proizvoda od vina. Podaci i oznake kojima se označavaju vina, voćna vina i aromatizirani proizvodi od vina moraju biti potpuni i točni (odgovarati pravom stanju stvari), a nepropisno (netočno, nepotpuno) označene proizvode nije dopušteno stavljati na tržište.

- Zahtjev za izdavanje rješenja o stavljanju na tržište hrvatskih vina (bez zaštićene oznake ili s oznakom sorte i berbe bez zaštićene oznake izvornosti ili sa zaštićeno oznakom izvornosti ili za označavanje vina tradicionalnim izrazom Prošek) i voćnog vina, proizvođači podnose Agenciji koristeći informacijski sustav dostupan na mrežnim stranicama Agencije elektroničkim putem prema obrascima 2 do 6 iz Priloga III Pravilnika o vinarstvu (Nar. nov., br. 81/22., 75/23. i 81/23.-ispr.), a koji su dostupni za preuzimanje na mrežnoj stranici Agencije (<https://www.hapih.hr/cvvu/obraci/>).
- Vina s manom su vina koja su zbog utjecaja mikroorganizama nepovoljno promijenjena, a bolesna vina su vina koja su nepovoljno promijenjena zbog kemijskih ili fizikalnih postupaka ili preuzimanju vinu stranih tvari te nedostataka ili prekomjernosti elementa vina značajnog za udovoljavanje uvjeta u pogledu organoleptičkih svojstva.

Objavite financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: **130⁰⁰ EUR** + PDV
T: **01 / 49 21 737**

ističemo...

U skladu s novim pravilima o označavanju vina i aromatiziranih proizvoda od vina utvrđenim uredbama donesenim na razini Europske unije (u nastavku: EU)³, od 8. prosinca 2023. vina i aromatizirani proizvodi od vina proizvedeni i prodavani na području EU (što znači i na području RH) moraju biti označeni i podacima o sastojcima proizvoda, (uključujući i alergene tvari i tvari koje izazivaju intoleranciju na hranu), nutritivnom deklaracijom te najkraćim rokom trajanja odnosno datumom minimalne trajnosti za dealkoholizirana mima i pjenušava vina (vina čija stvarna volumna alkoholna jakost iznosi manje od 10%).

Ujedno je po prvi puta omogućeno uključivanje potpunih informacija o sastojcima i nutritivnoj deklaraciji u digitalnoj odnosno *online* formi (putem tzv. E-etikete) koji su dostupni za pregled nakon skeniranja QR koda, ili nekog drugog 2D koda, ili barkoda otisnutog na fizičkoj etiketi proizvoda putem tzv. „pametnog telefona“.

Navedena obveza primjenjuje se na kategorije proizvoda od vinove loze: vino, mlado vino u fermentaciji, likersko vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično pjenušavo vino, gazirano pjenušavo vino, biser vino, gazirano biser vino, vino od prosušenog grožđa i vino od prezrelog grožđa (u nastavku: vino) te na mošt i djelomično fermentiran mošt, kao i na aromatizirane proizvode od vina (aromatizirana vina, aromatizirana pića na bazi vina i aromatizirani kokteli na bazi vina).⁴

ističemo...

Vino i aromatizirani proizvodi od vina koji su proizvedeni prije 8. prosinca 2023. i označeni u skladu s odredbama propisa koji su do tada bili na snazi, mogu se stavljati na tržište (i prodavati) do isteka zaliha.

Vino se smatra proizvedenim kad je dovršen proces alkoholne fermentacije te kad postigne svojstva i zahtjeve utvrđene za predmetnu kategoriju proizvoda od vinove loze, što uključuje i provedbu odobrenih enoloških postupaka na temelju pravila utvrđenih u čl. 80. i Prilogu VIII. Uredbe (EU) br. 1308/2013 (pojačavanje, dokiseljavanje, otkiseljavanje, doslađivanje i delakoholizacija).

2. Normativno uređenje označavanja vina, voćnih vina i aromatiziranih proizvoda od vina

Na označavanje vina, voćnih vina i aromatiziranih proizvoda od vina primjenjuju se odredbe nacionalnih propisa (zakona i provedbenih pravilnika) i propisa EU (temeljnih uredbi Europskog parlamenta i Vijeća, delegiranih i provedbenih uredbi Komisije EU).

Nacionalni propisi koji se primjenjuju na označavanje vina su: Zakon o vinu (Nar. nov., br. 32/19., u nastavku: ZV), Pravilnik o vinogradarstvu (Nar. nov., br. 81/22.), Pravilnik o vinarstvu (Nar. nov., br. 81/22., 75/23., 81/23.-ispr. i 82/24.) i Lista tradicionalnih izraza za vino (Nar. nov., br. 976/07., 62/10., 133/10., 14/11., 52/12., 75/13., 13/13., 42/17. i 49/17. -ispr.), i Pravilnik o oznakama li znakovima koji određuju seriju ili lot kojim hrana pripada (Nar. nov. br. 26/13., u nastavku: Pravilnik o lotu).

Označavanje navedenih proizvoda uređeno je i slijedećim EU propisima: **a) temeljnim uredbama EU:** Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (u nastavku: Uredba (EU) 1308/2013); Uredba (EU) 2021/2117 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o izmjeni uredbi (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode, (EU) br. 251/2014 o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i (EU) br. 228/2013 o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije (u nastavku: Uredba (EU) 2021/2117); Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91 (u nastavku: Uredba (EU) br. 251/2014); i Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (u nastavku: Uredba (EU) 1169/2011); **b) delegiranim uredbama Komisije EU:** Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/33 od 17. listopada 2018. o dopuni Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za zaštitu oznaka izvornosti, oznaka zemljopisnog podrijetla i tradicionalnih izraza u sektoru vina, postupka podnošenja prigovora, ograničenja upotrebe, izmjena specifikacija proizvoda, poništenja zaštite te označavanja i prezentiranja (u nastavku: Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/33); Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/1606 od 30. svibnja 2023. o izmjeni Delegirane uredbi (EU) 2019/33 u pogledu određenih odredaba o zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla za vino i o prezentiranju obveznih podataka za proizvode od vinove loze i u pogledu posebnih pravila za navođenje i označavanje sastojaka proizvoda od vinove loze te o izmjeni Delegirane uredbi (EU) 2018/273 u pogledu certificiranja uvezenih vinskih proizvoda (u nastavku: Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/1606); Delegirana uredba Komisije (EU) br. 664/2014 od 18. prosinca 2013. o dopuni

3 U razdoblju od 2021. do 2023. na razini EU donijete su: 1.) Uredba (EU) 2021/17 Europskog parlamenta i vijeća (od 2.12.2021.) kojom su izmijenjene i/ili dopunjene pojedine odredbe Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća kojima se propisuje način označavanja vina i Uredbe (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i vijeća kojima se propisuje način označavanja aromatiziranih proizvoda od vina; 2.) Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/1606 od 30.5.2023. kojom su izmijenjene pojedine odredbe Delegirane uredbi Komisije (EU) 2019/33 u pogledu sastojka vina sa zaštićenim oznakama; i 3) Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/585 od 8.12.2023. kojom su dopunjene pojedine odredbe (EU) 251/2014 vezano uz označavanje tih proizvoda.

4 Kategorije proizvoda od vinove loze: djelomično fermentirani mošt ekstrahirani iz prosušenog grožđa, rektificirani koncentrirani mošt i vinski ocat označavaju se u skladu s odredbama Uredbe (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani čija je provedba u RH osigurana Zakonom o informiranju potrošača o hrani (Nar. nov., br. 56/13., 14/14., 56/16. i 32/19.).

uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na utvrđivanje simbola unije za zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalne specijalitete i s obzirom na određena pravila o podrijetlu, određena pravila postupka i određena dodatna prijelazna pravila europska Komisija (u nastavku: Delegirana uredba Komisije (EU) 664/2014); i Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/585 od 8. prosinca 2023. o dopuni Uredbe (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu posebnih pravila za navođenje i označavanje sastojaka aromatiziranih proizvoda od vina (u nastavku: Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/585); i c) **provedbenim uredbama Komisije EU**: Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/34 od 17. listopada 2018. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za zaštitu oznaka izvornosti, oznaka zemljopisnog podrijetla i tradicionalnih izraza u sektoru vina, postupka podnošenja prigovora, izmjena specifikacija proizvoda, registra zaštićenih naziva, poništenja zaštite i upotrebe simbola te Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu odgovarajućeg sustava provjera (u nastavku: Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/34); i Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1718 od 14.10.2019. o zaštiti tradicionalnih izraza „Opolo“, „Vrhunsko vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom (Vrhunsko vino KZP)“, „Kvalitetno biser vino“, „Mlado vino“, „Vrhunsko pjenušavo vino“ i „Kvalitetno vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom (Kvalitetno vino KZP)“ kojima se označuju vina proizvedena u Hrvatskoj (u nastavku: Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1718).

3. Općenito o označavanju proizvoda

Pod označavanjem se podrazumijevaju sve riječi, podaci, trgovački nazivi, nazivi robnih marki, slikovni prikazi ili simboli koji se odnose na proizvod, a nalaze se na ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, obručju odnosno prstenu ili omotu ili privjesnici, koji prate proizvod ili se na njega odnosi. Informacije o vinu moraju biti točne, jasne, čitljive i lako razumljive potrošačima te ne smiju biti obmanjujuće nego moraju odgovarati pravom stanju stvari.

Svi obvezni podaci kojima se označava vino moraju biti navedeni na proizvodu (posudi, boci) na vidljivom mjestu, tako da budu lako uočljivi i neizbrisivi, a ni u kojem slučaju ne smiju biti skriveni, prekriveni ili prekinuti drugim pisanim ili slikovnim prikazima, ili nekim drugim materijalom. Veličina slova obveznih podataka mora biti 1,2 mm kako je to propisano Prilogom IV Uredbe (EU) br. 1169/2011, ili veća i to neovisno o upotrijebljenom formatu slova. Od 8. prosinca 2023. popis sastojaka i nutritivna deklaracija u potpunom sadržaju, na vinu se može prezentirati putem e-Etikete (u digitalnoj formi), što znači da ti podatci ne moraju biti tiskani na fizičkoj etiketi nego su dostupni potrošačima za pregled u elektroničkom obliku pomoću nekog od crtičnih kodova (QR kod, ostali 2D kodovi, barkod) otisnutog na fizičkoj etiketi, skeniranjem istaknutog koda putem tzv. „pametnog telefona“ te iščitavanjem podataka na zaslonu telefona. Navedeno predstavlja mogućnost, a ne i obvezu što znači da proizvođač odlučuje da li će ove podatke isticati samo u tiskanom obliku na fizičkoj etiketi ili u digitalnom obliku (putem e-Etikete).

Obvezni i dobrovoljni podaci ispisuju se na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, ali je uz to dopušteno i višejezično označavanje.

Vino koje se stavlja na tržište u pretpakovini (boci, posudi) mora biti označeno i crtičnim bar kodom te ambalažnim oznakama (oznakom koja označava ambalažu u sustavu povratne naknade, oznakom ambalažnog materijala i simbolom ambalaže pogodne za recikliranje).

Primjeri mjeriteljskih i ambalažnih oznaka:

Znak za nazivnu količinu punjenja EAN-13 barkod QR kod Oznaka za ambalažu u sustavu povratne naknade Oznaka za ambalažu koja se može reciklirati

Za potpunost i točnost označavanja mirnih vina odgovara proizvođač ili punitelj, a za pjenušava vina proizvođač ili prodavatelj, dok za uvozna vina odgovara uvoznik. Odredbom čl. 46. Delegirane Uredbe Komisije (EU) 2019/33 definirani su pojmovi punitelja, proizvođača, prodavatelja i uvoznika. **Punitelj** podrazumijeva fizičku ili pravnu osobu ili skupinu takvih osoba s poslovnim nastanom (sjedištem/prebivalištem i registriranom djelatnosti punjenja) u RH ili drugoj državi članici EU koja obavlja punjenje⁵ ili u čije se ima punjenje obavlja. **Proizvođač** je fizička ili pravna osoba ili skupina takvih osoba koje obavljaju ili u čije se ime obavlja prerada grožđa ili mošta u vino ili prerada mošta ili vina u pjenušava vina, gazirana pjenušava vina, kvalitetna pjenušava vina ili kvalitetna aromatična pjenušava vina. **Prodavatelj** je fizička ili pravna osoba ili skupina takvih osoba koja nije obuhvaćena definicijom proizvođača i koja kupuje te potom stavlja u promet pjenušava vina, gazirana pjenušava vina, kvalitetna pjenušava vina ili kvaliteta. **Uvoznik** je fizička ili pravna osoba ili skupina takvih osoba s poslovnim nastanom (sjedištem/prebivalištem i registriranom djelatnošću) u RH ili drugoj državi članici EU koja preuzima odgovornost stavljanja u promet robe (mirna ili pjenušava vina) koja nisu podrijetlom iz EU.

4. Podjela zemljopisnih područja uzgoja vinove loze

Za označavanje vina važne su odredbe ZV-a i Pravilnika o vinogradarstvu kojima se, ovisno o prirodnim uvjetima za uzgoj vinove loze, zemljopisna područja uzgoja vinove loze RH dijele na: vinogradarske zone,⁶ regije, podregije, vinogorja i vinogradarski položaji. Podjela zemljopisnih područja uzgoja vinove loze temelji se na administrativnim granicama utvrđenim u skladu sa Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj⁷ (iznimno, granice područja na koje se odnose ZOI i ZOZP koje se utvrđuju specifikacijama proizvoda ne moraju se podudarati s granicama zemljopisnih područja uzgoja vinove loze). **Područje Hrvatske** dijeli se u četiri **vinogradarske regije**⁸ i to: Slavonija i hrvatsko Podunavlje; Hrvatska Istra i Kvarner; Dalmacija i Središnja bregovita Hrvatska. Svaka od vinogradarskih regija dijeli se na **podregije**⁹ kako je to propisano u čl. 4. Pravilnika o vinogradarstvu i to: vinogradarska regija: Slavonija i hrvatsko Podunavlje dijeli se na podregije Hrvatsko Podunavlje i

- Punjenje je proizvoda (vina...) u boce ili posude zapremnine od najviše 60 L adi naknadne prodaje.
- Vinogradarska zona je vinorodno područje koje karakteriziraju slični klimatski uvjeti te za koju su u skladu s propisima EU utvrđeni posebni enološki postupci u granicama zona A, B, C I, C II, C III (a) i C III (b) iz Dodatka I. Uredbe (EU) 1308/2013.
- Nar. nov., br. 86/06., 125/06., 16/07., 95/08., 46/10-isp., 145/10., 37/13., 44/13., 45/13. i 110/15.
- Vinogradarska regija je najveća administrativno-organizacijska jedinica koja predstavlja zemljopisno područje sa sličnim klimatskim i pedološkim uvjetima, koji zajedno s agrobiološkim čimbenicima utječu na glavna kvalitativna obilježja grožđa, mošta i vina proizvedenih na tom području.
- Vinogradarska podregija je manja administrativno-organizacijska jedinica unutar vinogradarske regije koja predstavlja zemljopisno područje sa sličnim klimatskim i pedološkim uvjetima, koji omogućuju proizvodnju grožđa, mošta i vina, specifičnih svojstava karakterističnih za podregiju.

Slavonija; Hrvatska Istra i Kvarner dijeli se na podregije Hrvatska Istra i Kvarner te Hrvatsko primorje; Dalmacija se dijeli na podregije: Sjeverna Dalmacija, Dalmatinska zagora i Srednja i Južna Dalmacija; i Središnja bregovita Hrvatska dijeli se na podregije Moslavina, Prigorje-Bilogora, Zagorje-Međimurje, Plešivica i Pokuplje. Svaka od podregija dijeli se na **vinogorja**¹⁰ u skladu s Prilogom I. predmetnog Pravilnika (npr. Podregija hrvatsko Podunavlje dijeli se na vinogorja: Srijem, Erdut i Baranja, a podregija Plešivica na vinogorja: Samobor, Plešivica-Okić, Sveta Jana, Krašić i Ozalj.) **Vinogradarski položaji**¹¹ mogu se odnositi na: skup naselja, naselja i dijelove naselja koji su utvrđeni Zakonom o područjima županija, gradova i općina u RH; ili skup katastarskih općina, katastarske općine i dijelove katastarskih općina, rudina, katastarske čestice i dijelove katastarskih čestica koji su utvrđeni u skladu s Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina¹² i njegovim provedbenim propisima. **Povijesni vinogradarski položaji** kao manje zemljopisno područje mogu se odnositi na naselja i dijelove naselja ili na područje katastarske općine, više katastarskih općina ili dijelove susjednih katastarskih općina, rudina, katastarske čestice i dijelove katastarskih čestica. Popis potencijalnih povijesnih vinogradarskih položaja nalazi se u Prilogu III. Pravilnika o vinogradarstvu.¹³

U označavanju vina koja nose zaštićenu oznaku izvornosti ili zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla, proizvođači mogu isticati nazive vinogradarskih položaja i povijesnih vinogradarskih položaja koji su upisani u Vinogradarski registar. Proizvođači vina koji namjeravaju isticati nazive vinogradarskih položaja ili povijesnih vinogradarskih položaja u označavanju vina, moraju izravno ili putem regionalnih organizacija vinara i vinograda čiji su članovi, Agenciji podnijeti na ocjenu zahtjev za evidentiranje vinogradarskih položaja uz koji dostavljaju opis istog. Na temelju dostavljenog zahtjeva, Agencija ocjenjuje opravdanost isticanja vinogradarskog položaja te u slučaju pozitivne ocjene dostavlja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zahtjev, radi evidentiranja vinogradarskog položaja i Vinogradarski registar.

5. Označavanje vina

5.1. Općenito o označavanju mirnih i pjenušavih vina

Vino je proizvod dobiven isključivo potpunom ili djelomičnom alkoholnom fermentacijom izmuljanog ili cijelog svježeg grožđa ili mošta. Odredbom čl. 48. st. 1. ZV propisano je vina moraju biti označena sukladno odredbama: a) članaka 117. do 121. Uredbe (EU) 1308/2013 (kako su izmijenjeni i dopunjeni Uredbom (EU) 2021/2117); b) poglavlja IV Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33 (kako je dopunje-

na odredbom čl. 48 a. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/1606); i c) ZV-a i njegovih provedbenih propisa. Vina koje se stavljaju na tržište moraju biti označena obveznim podacima iz čl. 119. Uredbe (EU) 1308/2013 kao i podatkom o neto količini kako je propisano Uredbom (EU) 1169/2011 i podatkom o seriji ili lotu kako je propisano Pravilnikom o lotu, a mogu biti označeni i dodatnim podacima iz čl. 120. Uredbe (EU) 1308/2013.

Svako vino koje se stavlja na tržište mora biti označeno obveznim podacima o: kategoriji vina; stvarnoj alkoholnoj jakosti izraženoj kao volumni postotak; mjestu podrijetla; nazivu punionice (izuzev za pjenušava vina); nutritivnoj deklaraciji; popisu sastojaka; nazivu tvari ili proizvodu/proizvodima koji uzrokuju alergije ili intolerancije na hranu (vino); neto količini; i oznaci serije ili lota. Vino koje je podvrgnuto postupku dealkoholizacije mora biti označeno i podatkom o najkraćem roku trajanja odnosno datumom minimalne trajnosti ili „Najbolje upotrijebiti do ..“ datumom, a vino sa zaštićenom oznakom, podatkom o nazivu zaštićene oznake. Pjenušavo vino mora biti označeno podatkom o nazivu proizvođača ili prodavatelja (trgovca) te podatkom o sadržajem (udjelom) šećera u pjenušavom vinu. Svako uvozno vino mora biti označeno i nazivom uvoznika.

Obvezni podaci koji se navode na vinu moraju biti navedeni neizbrisivim tiskom u istom vidnom polju na posudi ili boci i to tako da ih je moguće istodobno pročitati bez okretanja boce/posude, te se moraju jasno razlikovati od okolnog teksta ili slika. Iznimno, a u skladu s odredbom čl. 40. st. 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33, izvan vidnog polja mogu se nalaziti obvezni podaci o: tvari ili proizvodu koji uzrokuju alergije ili intolerancije na vino; uvozniku; serijskom broju; i najkraćem roku trajanja.

Vina koje se stavljaju na tržište, na dobrovoljnoj osnovi se mogu označiti i dodatnim podacima o: nazivu jedne ili više sorte vinove loze, godini berbe i fantazijskom imenu i/ili trgovačkoj marki; mirmo vino–sadržajem (udjelom) šećera, a vino sa zaštićenim oznakama: EU simbolom zaštićene oznake, tradicionalnim izrazom za vino, izrazom koji se odnosi na određenu metodu proizvodnje, navođenjem naziva i sjedišta gospodarstva te nazivom manje ili veće zemljopisne jedinice.

U slučaju kad se na prednjoj etiketi nalaze samo dodatni podaci i/ili oni podaci koje punitelj/proizvođač/uvoznik želi istaknuti, odnosno dodatno naglasiti potencijalnom kupcu (npr. osvojene nagrade za kvalitetu proizvoda, opis zemljopisnog položaja vinograda), tada na stražnjoj etiketi moraju biti navedeni i svi obvezni podaci.

5.2. Posebno o pojedinim obveznim podacima

5.2.1. Oznaka kategorije vina

Kategorije proizvoda od vinove loze na koje se primjenjuju odredbe ZV i čl. 119. Uredbe (EU) 1308/2013 o obveznom označavanju jesu one utvrđene u točkama 1. do 11., 13., 15. i 16. Priloga VII. dijela II Uredbe (EU) 1308/2013 te se kao takove navode na vinima (kategorije proizvoda od točke 1. do 9. te točka 15. i 16.) odnosno na moštu (kategorije proizvoda iz točaka 10., 11. i 13.).

Kategorije proizvoda od vinove loze koje se obvezno navode na ambalaži (etiketi) mirnih i pjenušava vina su: vino, mlado vino u fermentaciji, likersko vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično pjenušavo vino, gazirano pjenušavo vino, biser vino, gazirano biser vino, mošt, djelomično fermentirani mošt, koncentrirani mošt, vino od prosušenog grožđa i vino od prezrelog grožđa.

10 Vinogorje je osnovna vinogradarska jedinica unutar vinogradarske podregije, a koja predstavlja manje zemljopisno područje s vrlo ujednačenim klimatskim i pedološkim uvjetima, sortimentom i ostalim agrobiološkim uvjetima koji omogućuju proizvodnju grožđa, mošta i vina specifičnih svojstava karakterističnih za to vinogorje.

11 Vinogradarski položaji su zemljopisno ograničeni dijelovi vinogorja s pogodnim okolišnim uvjetima, s obzirom na klimu, tlo, nadmorsku visinu, ekspoziciju, kao i sortiment, koji omogućuju proizvodnju grožđa, mošta i vina koji se po kakvoći i organoleptičkim svojstvima razlikuju od istih proizvoda iz drugih proizvodnih područja unutar iste podregije.

12 Nar. nov., br. 112/18. i 39/22.

13 Npr. u podregiji Srednja i Južna Dalmacija, u vinogorju Kaštela-Trogir, potencijalni povijesni vinogradarski položaji su: Kaštela, Marina, Seget, Solin i Trogir; u podregiji Plešivica, u vinogorju Krašić, potencijalni povijesni vinogradarski položaji su: Krašić, Jezerine, Prekrižje i Sošice; u podregiji Pokuplje, u vinogorju Karlovac, potencijalni povijesni vinogradarski položaji su: Barilović, Bosiljevo, Draganić, Duga Resa, Karlovac, Netretić, Novigrad i Žakanje.

U skladu s odredbama čl. 119. st.1. Uredbe (EU) 1308/2013, za vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično pjenušavo vino, gazirano pjenušavo vino, biser vino i gazirano biser vino koje je podvrgnuo dealkoholizaciji tako da ima manje od 10% alkohola, uz oznaku kategorije mora se navesti izraz: „*dealcoholizirano*“ – ako stvarna volumna alkoholna jakost proizvoda iznosi najviše 0,5%, ili: „*djelomično alkoholizirano*“ – ako stvarna volumna alkoholna jakost iznosi više od 0,5%, a manje od najmanje stvarne alkoholne jakosti te kategorije prije dealkoholizacije.

5.2.2. Zaštićena oznaka – za vina sa zaštićenom oznakom

U odnosu na zemljopisna područja uzgoja vinove loze u RH, u postupku propisanom odredbama čl. 31. do 43. ZV-a i odredbama čl. 10. do 17. Pravilnika o vinogradarstvu, za: vino, likersko vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično pjenušavo vino, biser vino, gazirano biser vino, djelomično fermentirani mošt, vino od prosušenog grožđa i vino od prezrelog grožđa, može se utvrditi: a) na razini vinogradarske podregije, vinogorja i vinogradarskog položaja–zaštićena oznaka izvornosti (u nastavku: ZOI);¹⁴ i b) na razini vinogradarske regije–zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (u nastavku: ZOZP). Vino sa zaštićenom oznakom mora se označiti: izrazom „*Zaštićena oznaka izvornosti*“ i nazivom ZOI (npr. „*Plešivica*“) ili izrazom „*Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla*“ i nazivom ZOZP (npr. „*Samoborski bermet*“).¹⁵ Za vino za koje je izdano rješenje o prijelaznoj nacionalnoj zaštiti, na etiketi se ističe oznaka „*Prijelazna nacionalna zaštita*“ uz koju se dodaje naziv oznake vina koja je zaštićena prijelaznom nacionalnom zaštitom. Pravna ili fizička osoba na tržište može staviti vino označeno registriranim nazivom ZOI samo ako je za to vino prethodno izvršena provjera sukladnosti sa Specifikacijom proizvoda, te izdano rješenje iz čl. 56. st.2. ZV. (potvrđivanje odnosno verifikaciju sukladnosti vina sa ZOI i rješenje je stavljanju na tržište tog vina, izdaje Agencija), a ako je naziv vina registriran na razini EU, vino mora udovoljavati zahtjevima iz Specifikacije proizvoda.

Iznimno, u slučaju kada se navodi tradicionalni izraz koji je u skladu sa Specifikacijom proizvoda, nije potrebno navoditi izraze „*Zaštićena oznaka izvornosti*“ ili „*Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla*“. Tako se vino sa ZOI – Hrvatska Istra može označiti izrazom vrste i naziva zaštićene oznake: „*Zaštićena oznaka izvornosti – Hrvatska Istra*“ ili tradicionalnim izrazom i nazivom zaštićene oznake: „*Kvalitetno vino s KZP – Hrvatska Istra*“ ili „*Vrhunsko vino s KZP – Hrvatska Istra*“.

5.2.3. Stvarna alkoholna jakost

Stvarna alkoholna jakost na etiketi se navodi u cijelim postocima ili polovicama postotaka (npr. 12,0 % vol. ili 12,5 % vol.) s time da iza brojke slijedi oznaka: „% vol.“, a ispred brojčanog podatka mogu stajati riječi „*stvarna alkoholna jakost*“ ili „*stvarni alkohol*“ ili *kratica „alk“* (npr. *alk. 14,5% vol*). Ako je riječ o djelomično fermentiranom moštu ili mladom vinu u fermentaciji, navođenje stvarne alkoholne jakosti može se zamijeniti ili dopuniti iznosom ukupne alkoholne jakosti iza koje slijedi znak „% vol“, a prethode mu riječi „*ukupna alkoholna jakost*“ ili „*ukupni alkohol*“. Veličina slova i brojki navedene

stvarne alkoholne jakosti moraju biti označene u slijedećim veličinama najmanje; 5 mm – na posudama obujma većeg od 1 L; 3 mm – na posudama obujma većeg od 0,1 L, ali jednakog ili manjeg od 1 L; i 2 mm – na posudama obujma jednakog ili manjeg od 0,2 L.

5.2.4. Oznaka mjesta podrijetla

Za navođenje mjesta podrijetla na mirnim vinima koristi se jedan od slijedećih izraza: „*vino iz*“ ili „*proizvedeno u*“ ili „*proizvod iz ...*“ ili istovjetni izrazi, iza kojih se navodi ime države članice ili treće zemlje u kojoj je grožđe proizvedeno i prerađeno u vino (npr. „*Vino iz Hrvatske*“ ili „*Proizvedeno u Hrvatskoj*“). Na pjenušavom vinu, kvalitetnom pjenušavom vinu i kvalitetnom aromatičnom pjenušavom vinu koji ne nose oznaku ZOI ili ZOZP, prethodno navedeni izrazi mogu se zamijeniti izrazom „*proizvedeno u ...*“ ili istovjetnim izrazima iza kojih se navodi ime države u kojoj je provedena sekundarna fermentacija (npr. „*Proizvedeno u Italiji*“).

5.2.5. Naziv punionice, proizvođača, prodavatelja i uvoznika

Na etiketi mirnih vina navodi se–naziv i adresa punioce, za pjenušava vina, gazirana pjenušava vina, kvalitetna pjenušava vina ili kvalitetna aromatična pjenušava vina–naziv i adresa proizvođača ili prodavatelja, a za uvozna vina–naziv i sjedište uvoznika

Naziv i adresa punionice nadopunjuje se: a) riječima „*punionica*“ ili „*puni*“ iza kojih mogu slijediti izrazi koji se odnose na gospodarstvo proizvođača (npr. „*Puni: Vinarija Darko d.o.o. Jastrebarsko, Jaskanska bb*“); b) izrazima koje označavaju mjesto punjenja proizvoda od vinove loze sa ZOI ili ZOZP: na gospodarstvu proizvođača, ili u prostorima skupine proizvođača ili u poduzeću koji se nalaze na razgraničenom zemljopisnom području ili u neposrednoj blizini razgraničenog zemljopisnog područja. U slučaju ugovorenog punjenja,¹⁶ oznaka punionice nadopunjuje se riječima „*punjeno za*“ ili, ako su navedeni ime i adresa osobe koja je izvršila punjenje u ime treće strane, riječima „*za ... puni ...*“ (npr. „*Za trgovinu MIMI puni Vinarija Darko, Jaskanska bb*“). Ako se punjenje ne obavlja u prostorima punionice, prethodno navedeni podaci dopunjuju se upućivanjem na točno mjesto gdje je punjenje obavljeno i, ako se ono obavlja u drugoj državi članici EU, imenom te države (navedeno se primjenjuje i ako se punjenje obavlja u neposrednoj blizini punionice). Za kvalitetna vina i vrhunska vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom (KZP), a čija se proizvodnja i punjenje odvija u vlastitom podrumu proizvođača mogu se koristiti slijedeći izrazi: „*proizvedeno i odnjevovano u*“, „*punjeno na gospodarstvu*“, „*proizvodi i puni*“).

Naziv i adresa proizvođača ili prodavatelja dopunjuje se izrazima „*proizvođač*“ ili „*proizveo*“ odnosno „*prodavatelj*“ ili „*prodaje*“ ili istovrijednim izrazima (npr. „*Proizvodi: OPG Darko, Jastrebarsko, Zadrudna 7*“), a ispred naziva i adrese uvoznika, riječ „*uvoznik*“ ili „*uvozi*“ (npr. „*Uvoznik: Trgovina vina d.o.o. Jastrebarsko, A.D. Starčevića 7*“).

Nazivi punionice, proizvođača, prodavatelja ili uvoznika mogu se navesti zajedno ako se odnose na istu fizičku ili pravnu osobu.

Jedan od tih navoda moguće je zamijeniti šifrom (kodom) koju utvrđuje država članica EU u kojoj je punitelj, proizvođač, uvoznik ili prodavatelj imaju sjedište. Šifra (kod) se nadopunjuje uputom na odnosnu državu članicu. Kod označavanja takvih proizvoda navode se i naziv i adresa druge pravne ili fizičke osobe uključene u trgovinu (npr. one koja stavlja proizvod na tržište Hrvatske), a koja nije punitelj, proizvođač, uvoznik, ili trgovac označen sa šifrom.

14 U skladu s Pravilnikom o vinogradarstvu, ZOI u RH su: Istočna kontinentalna Hrvatska, Hrvatsko Podunavlje, Slavonija, Zapadna kontinentalna Hrvatska, Moslavina, Prigorje-Bilogora, Plešivica, Pokuplje, Zagorje-Međimurje, Hrvatska Istra, Hrvatsko primorje, Sjeverna Dalmacija, Dalmatinska zagora, Srednja i Južna Dalmacija, Dingač, Ponike, Muškati momjanski/Moscato di Momiano i Lumbarda (prijelazna nacionalna zaštita).

15 Za sada je u RH Ministarstvo poljoprivrede rješenjem odobrilo označavanje i prezentiranje vina sa ZOZP za aromatizirani proizvod od vina pod nazivom „*Samoborski bermet*“

16 Punjenje podrazumijeva punjenje proizvoda (vina) u boce ili posude zapremnine od najviše 60 L radi naknadne prodaje.

Ako se naziv ili adresa punitelja, proizvođača, prodavatelja ili uvoznika sastojke od ZOI ili ZOZP ili sadrže takvu oznaku, tada se podaci o njihovom nazivu i adresi navode slovima koja nisu veća od polovice veličine slova upotrijebljenih za označavanje ZOI ili ZOZP ili za oznaku kategorije proizvoda od grožđa i vina ili uz pomoć šifre (koda).¹⁷

5.2.6. Sadržaj (udio) šećera – za pjenušava vina

Izrazi udjela šećera u pjenušavom vinu, gaziranom pjenušavom vinu, kvalitetnom pjenušavo vinu i kvalitetnom aromatičnom pjenušavom vinu navode se u skladu s čl. 47. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33 i Prilogom III. dijelom A iste Uredbe, na slijedeće načine: **brut natur** – ako proizvod sadrži manje od 3g/L reducirajućih šećera; **extra brut** – ako proizvod sadrži od 6 g/L reducirajućih šećera; **brut** – ako proizvod sadrži manje od 12 g/L reducirajućih šećera; **vrlo suho (extra dry, extra sec)** – ako proizvod sadrži od 12 g/L do 17 g/L reducirajućih šećera; **suho (dry, sec)** – ako proizvod sadrži od 17 g/L do 32g/L reducirajućih šećera; **polusuho (demi sec)** – ako proizvod sadrži od 32 g/L do 50 g/L reducirajućih šećera; i **slatko (doux)** – ako proizvod sadrži više od 50 g/L reducirajućih šećera. Ako udio šećera (izraženo kao fruktoza, glukoza i sahara) udovoljava kriterijima upotrebe dvaju navedenih izraza, odabir se sa samo jedan od tih izraz. Sadržaj šećera smije odstupati najviše 3 g/L od vrijednosti oznake koja je navedena na etiketi proizvoda.

Izrazi „gazirano pjenušavo vina“, i „gazirano biser vino“ nadopunjuju se riječima „Dobiveno dodavanjem ugljičnog dioksida“ ili „Dobiveno dodavanjem ugljikova anhidrida“ koja su pisana slovima istoga tipa i veličine (osim u slučaju ako je već iz samog jezika koji se upotrebljava jasno da je izvršeno dodavanje ugljikova dioksida). U slučaju kvalitetnih pjenušavih vina moguće je izostaviti upućivanje na kategoriju proizvoda od grožđa i vina, za vina na čijoj je etiketi izraz „Sekt“.

5.2.7. Nutritivna deklaracija

Nutritivna deklaracija sadrži informacije o prisutnosti energije i određenih hranjivih tvari u hrani, a navodi se u skladu s člancima 30. do 35 Uredbe (EU) 1169/2011. Energetska vrijednost računa se upotrebom faktora pretvorbe iz Priloga XIV. iste Uredbe, a izražava u kilodžulima (kJ) ili kilokalorijama (kcal). Hranjive tvari (mast, ugljikohidrati, bjelančevine i sol) izražavaju se u gramima (g), a mogu se izraziti i po obroku/jedinici konzumacije proizvoda. Sadržaj obvezne nutritivne deklaracije može se nadopuniti navođenjem količine jedne ili više slijedećih hranjivih tvari: jednostruko nezasićenih masnih kiselina, višestruko nezasićenih masnih kiselina, poliola, škroba, vlakna i bilo kojeg vitamina ili minerala iz Dijela A toč.1. Priloga XIII. Uredbe (EU) 1169/2011 koji su prisutni u značajnim količinama, kako je utvrđeno u Dijelu A točki 2. Prilogu XIII. ove Uredbe.

Svi obvezni elementi nutritivne deklaracije, uključujući i nulte vrijednosti, moraju biti prezentirani u tabličnom obliku u skladu s Dodatkom XV. predmetne Uredbe. Ako zbog ograničenja prostora na fizičkoj etiketi nije moguće navođenje nutritivnih vrijednosti u tabličnom obliku, onda se iste vrijednosti mogu navesti u linearnom obliku. Nutritivne vrijednosti su, u odnosu na svaki pojedini slučaj, prosječne vrijednosti koje se temelje na proizvođačevoj analizi vina, izračunu iz poznatih ili stvarnih prosječnih vrijednosti upotrijebljenih sastojaka ili izračunu iz opće utvrđenih i prihvaćenih podataka.

Ako potpunu nutritivnu deklaraciju nije moguće na fizičkoj etiketi prikazati tablično odnosno linearno, obvezne nutritivne vrijednosti moguće je navesti u elektroničkom obliku na etiketi ili na oznaci koja je na nju pričvršćena (tzv. e-Etiketa). Kada se nutritivna deklaraci-

ja pruža elektroničkim putem (putem QR koda, ostalih 2D kodova, ili barkokda otisnutog na fizičkoj etiketi kako bi bila dostupna potrošaču za skeniranje te pregled i čitanje na „pametnom telefonu“) treba uvijek biti prikazana u tabličnom obliku s brojevima, jer se ne primjenjuje izuzetak koji se odnosi na ograničenje prostora. U tom slučaju, nutritivna deklaracija prikazana na e-Etiketi ne smije se prikazivati zajedno s drugim informacijama namijenjenim za prodaju ili stavljanje na tržište (npr. promidžbene i marketinške informacije), a korisnički podaci se ne prikupljaju i ne prate.

U slučaju prikazivanja potpune nutritivne deklaracije na e-Etiketi, energetska vrijednost/energija (E) mora se prikazati i na fizičkoj etiketi u istom vidnom polju kao i ostali obvezni podaci (npr. E na 100 ml: 273 kJ/66 kcal).

*Primjer prikaza nutritivne deklaracije putem e-Etikete:*¹⁸

Prosječne nutritivne vrijednosti na 100 ml	
Energija	259 kJ / 62 kcal
Masti	0 g
■ od kojih zasićene masti	0 g
Ugljikohidrati	3,1 g
■ od kojih šećeri	2,2 g
Bjelančevina	0 g
Soli	0 g

5.2.8. Popis sastojaka i tvari koje uzrokuju alergije ili intoleranciju na vino

Sastojak znači bilo koju tvar ili proizvod, uključujući arome, dodatke prehrani i enzime i bilo koji sastavni dio složenog sastojka, koji se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane, a još uvijek je prisutan u gotovom proizvodu, čak i ako je u promijenjenom obliku. Popis sastojaka navodi se na etiketi proizvoda (vina) u skladu s čl. 18. Uredbe (EU) 1169/2011 te čl. 41. i 48.a Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33. Na fizičkoj ili e-Etiketi popis sastojaka mora biti naslovljen ili mu mora prethoditi navod koji uključuje riječ „Sastojci:“, a mora uključivati sve sastojke hrane (vina) navedene padajućim redoslijedom s obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove uporabe u proizvodnji. Iznimno, svi sastojci koji se, u vrijeme njihove uporabe u proizvodnji koriste u količini manjoj od 2% ne moraju slijediti određeni redoslijed. Sastojci se navode pod njihovim specifičnim nazivom (gdje je to primjenjivo), a u skladu sa zahtjevima iz Priloga VI. Uredbe (EU) 1169/2011 i tehničkim pravilima utvrđenim u Prilogu VII. iste Uredbe.

U popisu sastojka mirnih i pjenušavih vina, umjesto navođenja grožđa i/ili mošta koji se upotrebljavaju kao sirovine za njihovu proizvodnju, može se upotrijebiti izraz „grožđe“, a umjesto navođenja

¹⁸ Primjer slike boce vina sa e-Etiketom i slikom pametnog telefona na kojem se prikazuje nutritivna deklaracija preuzet sa mrežne stranice GS1 Croatia – Hrvatsko udruženje za automatsku identifikaciju, elektroničku razmjenu podataka i upravljanje poslovnim procesima (<https://www.gs1hr.org/hr>)

koncentriranog mošta i/ili rektificiranog koncentriranog mošta koji se upotrebljavaju za proizvodnju, može se upotrijebiti izraz „koncentrirani mošt“. Kategorije, nazivi i E brojevi enoloških spojeva koji se upotrebljavaju na popisu sastojaka utvrđeni su u tablici 2. dijela Priloga I. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/934¹⁹ (npr. E 334 – vinska kiselina), s time da su u stupcu 1. iste tablice navedeni izrazi koji se upotrebljavaju za navođenje enoloških spojeva koji mogu uzrokovati alergije ili intolerancije na hranu (vino). Aditivi koji pripadaju kategorijama „regulatori kiselosti“ i „stabilizirajuća sredstva“ koji su slični ili međusobno zamjenjivi mogu se navesti na popisu sastojaka upotrebom izraza „sadržava: ...“ i/ili ...“ nakon čega se mogu navesti do najviše do tri aditiva ako je najmanje jedan od njih prisutan u konačnom proizvodu. Umjesto aditiva koji pripadaju kategoriji „plinovi za pakiranje“ na popisu sastojaka može se navesti poseban podatak „Punjeno u kontroliranoj atmosferi“ ili „Punjenje se može odvijati u kontroliranoj atmosferi“. Dodavanje tiražnog likera i ekspedicionog likera proizvodima od vinove loze (npr. pjenušavim vinima) može se naznačiti izrazima „Tiražni liker“ i „Ekspedicioni liker“ koji se navode samostalno ili uz popis njihovih sastojaka u zagradama kako je utvrđeno u Prilogu II. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/934. Enološki spojevi uvijek se pišu kao sastojci, a pomoćna tehnološka sredstva navode se kao sastojci ako su i dalje prisutna u konačnom proizvodu iako u modificiranom obliku, gdje mogu izazvati alergije ili osjetljivost.

Ako se popis sastojaka pruža elektroničkim putem naznačenim na e-ETiketi (QR kod, ostali 2D kodovi, barkod) tada mora biti otisnut uz ostale obvezne podatke u istom vidnom polju i ne smije sadržavati informacije namijenjene prodaji ili stavljanju na tržište, a korisnički podaci se ne prikupljaju niti prate.

U popisu sastojaka obvezno se navode proizvodi ili tvari koje uzrokuju alergije ili intolerancije na hranu (u nastavku: alergeni sastojci), a koji su prisutni u konačnom proizvodu od vinove loze čak i u promijenjenom obliku (npr. sulfiti ili sumporov dioksid, jaja i proizvodi na bazi jaja, mlijeko i proizvodi na bazi lijeka). Za jaja i proizvode na bazi jaja koriste se slijedeći izrazi: „jaja“, „proteini iz jaja“, „lizozim iz jaja“, „albumin iz jaja“ ili „proizvodi od jaja“. Za mlijeko i proizvode na bazi mlijeka koriste se izrazi: „mlijeko“, „kazein iz mlijeka“, „mliječni protein“ ili „mliječni proizvod“

Kada se alergeni sastojci navode unutar popisa sastojka, njihov naziv mora biti naglašen uporabom vrste pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma kojim je pisan ostatak popisa sastojaka (npr. različitim slovima, stilovima ili bojama u pozadini).

Kada su alergeni sastojci navedeni u popisu sastojaka koji je prezentiran putem e-ETikete, moraju se dodatno navesti i na fizičkoj etiketi, ali ne nužno u istom vidnom polju kao i druge obvezne informacije.

Ako proizvod sadrži alergeni sastojak koji nije uključen u popis sastojaka, tada se navodi na fizičkoj etiketi (ne mora biti naglašen od ostalog teksta na etiketi) te mora uključivati riječ: „Sadrži: ...“ iza koje se navodi naziv alergena (npr. Sadrži: sulfite). zrazi kojima se označavaju alergeni sastojci u proizvodima od vinove loze, sukladno čl. 41. st. 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33 mogu biti popraćen odgovarajućim piktoqramom navedenim u Dijelu B Priloga I. predmetne Delegirane uredbe.

Piktogrami za alergene sastojke u vinu:

Za prikazivanje popisa sastojaka i nutritivne deklaracije elektroničkom putem (na e-ETiketi) može se koristiti jedan crtični kod (npr. QR kod) za oba popisa.

Primjer navođenja popisa sastojaka i nutritivne deklaracije na e-ETiketi:²⁰

GRAŠEVINA 0,75 L

Sastojci

Ingredients

Grožđe (Graševina), glicerol, glukoza, fruktoza, vinska kiselina, jabučna kiselina, limunska kiselina, MLIJEČNA KISELINA, glukonska kiselina, pepeo, polifenoli, metanol

Nutritivne vrijednosti

Nutritional information

100ml

Energija Energy 285 KJ / 68 kcal

Masti Fat 0 g

od kojih zasićene masne kiseline of which saturated 0 g

Ugljikohidrati Carbohydrates 3.1 g

od kojih šećeri of which sugars 2.2 g

Vlakna Fibre 0 g

Bjelančevine Protein 0 g

Sol Salt 0 g

Alergeni

Allergens

Sadrži SULFITE

5.2.9. Neto količina

Na etiketi vinskog proizvoda obvezno se navodi neto količina u jedinicama za mjerenje obujma za tekuće proizvode u litrama (L, l), centilitrima (cl) ili mililitrima (ml), s time da se broj i jedinica fizikalne veličine navode zajedno (npr. 0,75 L). Tehnička pravila za navođenje neto količine navedena su u Prilogu IX. Uredbe (EU) 1169/2011. Prema istom, oznake brojeva kojima se na pretpakovini navodi nazivna količina punjenja moraju biti označeni u slijedećim veličinama, najmanje: 6 mm – na pretpakovinama nazivne količine veće od 1 L; 4 mm – na pretpakovinama nazivne količine od 0,2 L do 1 L; i 3 mm – na pretpakovinama nazivne količine od 0,05 L do 0,2 L.

5.2.10. Najkraći rok trajanja – za vino podvrgnuto postupku dealkoholizacije

Najkraći rok trajanja odnosno datum minimalne trajnosti je datum do kojeg hrana (proizvodi od vinove loze) zadržava svoja posebna svojstva ako se čuva na pravilan način.

Za sve proizvode od vinove loze koji su podvrgnuti postupku dealkoholizacije, a čija je stvarna volumna alkoholna jakost manja od 10%, uz oznaku kategorije vina navodi se „Najbolje upotrijebiti do ...“ (kada datum uključuje oznaku dana) ili „Najbolje upotrijebiti do kraja ...“ (u ostalim slučajevima) i datum ili podatak gdje se na ambalaži (posudi, boci) nalazi datum. Oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

¹⁹ Puni naziv Delegirane uredbe glasi: Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/934 od 12.3.2019. o dopuni Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu vinogradarskih područja u kojima se može povećati alkoholna jakost, odobrenih enoloških postupaka i ograničenja primjenjivih na proizvodnju i čuvanje proizvoda od vinove loze, najmanjeg postotka alkohola za nusproizvode i njihova odlaganja te objave zapisa OIV-a.

²⁰ Preuzeto sa mrežne stranice GS1 Croatia – Hrvatsko udruženje za automatsku identifikaciju, elektroničku razmjenu podataka i upravljanje poslovnim procesima (<https://infoscan.gs1hr.org/01/03850000000794>).

5.2.11. Serija ili lot

„Serija“ ili „lot“ podrazumijeva seriju prodajnih jedinica hrane (proizvoda od vinove loze), prerađena ili pakirana u gotovo jednakim uvjetima, a određuje je proizvođač ili punitelj vina. Oznaka serije ili lota je kombinacija brojeva i/ili brojeva i slova kojem prethodi slovo „L“ (npr. L 12012024). Slovo „L“ nije potrebno navoditi u slučajevima gdje se ta oznaka jasno razlikuje od ostalih oznaka na etiketi.

5.3. Posebno o pojedinim dodatnim podacima

5.3.1. Godina berbe

Oznaku godine berbe mogu nositi vina pod uvjetom da je barem 85% grožđa upotrijebljeno za dobivanje tih proizvoda ubrano u godini o kojoj je riječ. Za proizvode od vinove loze koji se tradicionalno dobivaju od grožđa ubranog u siječnju ili veljači, kao godina bebe na etiketi tih proizvoda navodi se prethodna kalendarska godina.

5.3.2. Sadržaj (udio) šećera – za mirna vina

Sadržaj (udio) šećera izražen kao fruktoza i glukoza može se navesti na etiketi mirnih vina proizvedenih u RH, a navodi se u skladu s dijelom B Priloga III Uredbe (EU) 1308/2013 kao: **suho** (ako sadržaj reducirajućih šećera ne prelazi 4 g/L ili 9 g/L, pod uvjetom da sadržaj ukupnih kiselina izraženih u gramima vinske kiseline po litri nije viši od 2 g ispod sadržaja reducirajućih šećera); **polusuho** (ako sadržaj reducirajućih šećera prelazi gornju granicu za suho vino, ali ne prelazi 12 g/L ili 18 g/L, pod uvjetom da sadržaj ukupnih kiselina izraženih u gramima vinske kiseline po litri nije više od 10 g ispod sadržaja reducirajućih šećera); **poluslatko** (ako sadržaj reducirajućih šećera prelazi gornju granicu za polusuha vina, ali ne prelazi 45 g/L; i **slatko** (ako sadržaj reducirajućih šećera prelazi 45 g/L). Sadržaj šećera smije odstupati za najviše 1 g/L od vrijednosti oznake koja je navedena na etiketi proizvoda.

5.3.3. Izraz koji se odnosi na određenu metodu proizvodnje

Izrazi koji se odnose na određene metode proizvodnje navedeni su u čl. 53. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33. Za vina sa ZOI ili ZOZP koje je fermentiralo dozrijevalo ili starjelo u drvenoj posudi mogu se koristiti izrazi vezano uz uvjete dozrijevanja poput „*fermentiralo u bačvi*“, „*dozrijevalo u bačvi*“ ili „*starjelo u bačvi*“ uz koje se može navesti i vrsta drva. Međutim, ti se izrazi ne mogu koristiti za opis vina koje je proizvedeno uz pomoć komadića od hrastova drva, bez obzira na to jesu li oni korišteni u kombinaciji s drvenom posudom ili drugoj vrsti posude (proizvođač koji kod označavanja namjerava navoditi uvjete dozrijevanja mora u ulazne i izlazne registre navesti podatke o načinu dozrijevanja). Za opis pjenušavih vina sa ZOI i ZOZP podrijetla iz treće zemlje ili kvalitetnih pjenušavih vina, izraz „*fermentacija u boci*“ može se koristiti samo ako: je proizvod postao pjenušav sekundarnom alkoholnom fermentacijom u boci; trajanje proizvodnog procesa, uključujući starenje u vinariji u kojoj je proizvod dobiven, koje se računa od početka fermentacije kojim se u kupaži stvara ugljični dioksid, nije kraće od 9 mjeseci; fermentacija kojom se u kupaži stvara ugljični dioksid i dozrijevanje kupaže na vinskome talogu traju najmanje 90 dana; je proizvod odvojen od vinskoga taloga filtriranjem uz pomoć metode pretakanja ili degoržiranja.²¹

Izrazi „*fermentacija u boci tradicionalnom metodom*“, „*tradicionalna metoda*“, „*klasična metoda*“ ili „*klasična tradicionalna metoda*“ mogu se koristiti samo za opis pjenušavih vina koja nose ZOI ili ZOZP treće zemlje ili kvalitetnih pjenušavih vina, pod uvjetom da je proizvod: postao pjenušav sekundarnim alkoholnim vrenjem u boci; barem 9 mjeseci bio neprekidno u doticaju s vinskim talogom u istoj vinariji od trenutka pripreme kupaže; odvojen od vinskoga taloga degoržiranjem.

5.3.4. Naziv jedne ili više sorte vinove loze

Vina se mogu označiti oznakom sorte ako su proizvedena od najmanje 85% te sorte. Ako se navode dvije ili više sorti vinove loze ili njihovi sinonimi, 100% proizvoda mora biti dobiveno od tih sorata i u tom slučaju, sorte vinove loze navode se padajućim redoslijedom upotrijebljenih sorata te slovima iste veličine. Sortna vina proizvode se od sorata vinove loze koje su navedene u Nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze koja se nalazi u Prilogu IV. Pravilnika o vinogradarstvu (npr. *cabernet, sauvignon, chardonnay, graševina, malvazija dubrovačka bijela, malvazija istarska, muškat bijelo, muškat ruž, muškat ottonel, muškat morio, pinot bijeli, pinot crni, pinot sivi, plavac mali crni i plavac mali sivi, portugizac, traminac bijeli, traminac crveni, šipelj, škrlet, teran, zweight, žlahtina*) Za vino, mlado vino u fermentaciji, likersko vino, pjenušavo vino, kvalitetno pjenušavo vino, kvalitetno aromatično pjenušavo vino, gazirano pjenušavo vino, biser vino, gazirano biser vino i vino od prezrelog grožđa koji ne nose ZOI ili ZOZP, može se upotrijebiti izraz „*sortno vino*“ iza kojeg se navodi jedno od slijedećeg ili oboje: ime odnosne države (članice EU ili treće države) odnosno više njih te naziv jedne ili više sorata vinove loze.

5.3.5. Tradicionalni izraz – za vina sa zaštićenom oznakom

Tradicionalni izraz se koristi uz naziv vina proizvedena u RH koja imaju ZOI ili ZOZP, kako bi se naznačilo da je njihova proizvodnja ili metoda starenja ili kvalitete, boja, vrsta i mjesto ili poseban događaj povezan s poviješću proizvoda sa ZOI ili ZOZP. Tradicionalni izrazi za hrvatska vina sa ZOI ili ZOZP na razini EU utvrđeni su Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/1718 kao: „*Kvalitetno vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom* („*Kvalitetno vino KZP*“), „*Vrhunsko vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom*“ („*Vrhunsko vino KZP*“), „*Vrhunsko pjenušavo vino*“, „*Kvalitetno biser vino*“, „*Mlado vino*“ i „*Opolo*“ Tradicionalni izraz „*Vrhunsko vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom (vrhunsko vino KZP)*“ može se dopuniti jednim od slijedećih izraza: „*Arhivsko vino*“, „*Desertno vino*“, „*Kasna berba*“, „*Izborna berba*“, „*Izborna berba bobica*“, „*Izborna berba prosušenih bobica*“ i „*Ledeno vino*“. Tradicionalni izraz „*Kvalitetno vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom (kvalitetno vino KZP)*“ može se dopuniti jednim od slijedećih izraza: „*Mlado vino*“, „*Arhivsko vino*“ i „*Desertno vino*“. Označavanje vina tradicionalnim izrazom „*Prošek*“ prilikom njegovog stavljanja na tržište uređeno je nacionalnim propisom i to Listom tradicionalnih izraza za vino (u Dodatku I. navedene Liste nalazi se detaljna specifikacija za proizvodnju prošeka). Ako se prilikom označavanja vina ne žele koristiti tradicionalni izrazi, onda se može koristiti izraz ZOI odnosno ZOZP.

5.3.6. Simbol EU zaštićene oznake – za vina sa zaštićenom oznakom

Vina koja nose zaštićene oznake ZOI i ZOZP mogu se označiti simbolima za istovjetne oznake u obliku propisanom Delegiranom uredbom Komisije (EU) 664/2014.

²¹ Degoržiranje je postupak u proizvodnji pjenušavih vina, posebno šampmanjca i drugih metoda tradicionalne pjenaste fermentacije u kojem se uklanja talog nakupljen u boci nakon procesa refermentacije u boci.

Primjeri simbola EU za ZOI i ZOZP:

5.3.7. Navođenje gospodarstva – za vina sa zaštićenom oznakom

Uz navođenje imena punionice, proizvođača ili prodavatelja (trgovca) vina koja nosi oznaku ZOI ili ZOZP mogu se dodatno označiti izrazom koji se odnosi na gospodarstvo pod uvjetom da je vino proizvedeno isključivo od grožđa ubranog u vinogradima toga gospodarstva i da se proizvodnja vina obavlja u potpunosti na tom gospodarstvu.

5.3.8. Naziv manje ili veće zemljopisne jedinice

Za kvalitetna vina i vrhunska vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom može se navesti naziv vinogradske regije, podregije i vinogorja, a za vrhunska vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom i vinogradarski položaj. Vina koja nose naziv ZOI mogu nositi naziv manje zemljopisne cjeline uz uvjet da 85% grožđa za proizvodnju takvog vina potječe iz manje zemljopisne jedinice, a preostalih 15% grožđa da potječe iz zemljopisnog područja kojim je određena ZOI (npr. uz naziv ZOI *Hrvatsko Podunavlje* kao dodatni podatak može se navesti i naziv manje zemljopisne jedinice, kao što je npr. *Vinogorje Srijem*).

5.3.9. Fantazijsko ime i/ili trgovačka marka

Vino se može označiti fantazijskim imenom (npr. „Venera“) i trgovačkom markom pri čemu je zabranjeno korištenje imena kojima se potrošače može dovesti u zabludu u pogledu podrijetla, sastava i drugih obilježja vina.

5.4. Marketinško označavanje vina

Odredbom čl. 53. ZV omogućeno je uspostavljanje posebnog sustava marketinškog označavanja hrvatskih vina koji ističe regionalne i tradicionalne posebnosti vinarstva RH kroz marketinške regije. Pripadnost sustavu marketinškog označavanja identificira se uspostavom i korištenjem posebnog marketinškog znaka te naziva, kao i uvjete i način korištenja marketinškog znaka i naziva, internim aktom određuje regionalna organizacija vinogradara i vinara (organizacije koje okupljaju pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom grožđa i/ili mošta i/ili vina, organizirane po principu vinogradarskih regija – za svaku vinogradarsku regiju po jedna organizacija, a kojima je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište, Sektor za biljnu proizvodnju i tržište, Služba za vinarstvo i uređenje tržišta, odjel za vinarstvo, rješenjem priznalo status regionalne organizacije). Označavanje vina marketinškom oznakom provodi se tako da se marketinški podaci vežu uz podatke i znak proizvođača na etiketi te se prezentiraju i ističu na prednjoj etiketi.

Primjer označavanja vina na fizičkoj etiketi:

6. Označavanje aromatiziranih proizvoda od vina

6.1. Pojam i kategorije aromatiziranih proizvoda od vina

Aromatizirani proizvodi od vina su skupina proizvoda dobiveni od proizvoda iz vinskog sektora u skladu s Uredbom (EU) 1138/2013 koji su aromatizirani. U skladu s odredbom čl. 65. ZV, aromatizirani proizvodi da bi se stavili na tržište moraju ispunjavati uvjete za svaku od skupina kategorija proizvoda u koju su razvrstani kako je to propisano čl. 3. i 4. Uredbe (EU) 251/2014., uvjete (zahtjeve) u pogledu opisivanja, prezentiranja i označavanja propisane člancima 5. do 8. i Prilogom II. iste Uredbe kao i zahtjeve iz čl. 9. Uredbe (EU) 1169/2011 koji se odnosi na pružanje potrošačima obveznih i dodatnih informacija o hrani.

Aromatizirani proizvodi od vina klasificiraju se neku od slijedećih kategorija: aromatizirana vina, aromatizirana pića na bazi vina i aromatizirani kokteli na bazi vina.

6.2. Označavanje aromatiziranih proizvoda od vina

Aromatizirani proizvodi od vina moraju biti označeni obveznim podacima: a) u istom vidnom polju: o nazivu aromatiziranog proizvoda od vina; za vina sa ZOZP – izrazom i nazivom te zaštićene oznake; stvarnom alkoholnom jakosti po volumenu; neto količinom; a od 8. prosinca 2023., nutritivnom deklaracijom i popisom sastojaka; i b) izvan vidnog polja: o nazivu i adresi proizvođača (odnosno subjekta u poslovanju s hranom odgovornog za informacije o hrani); oznakom serije ili lota: sadržajem alergeni sastojaka; i oznakom podrijetla.

RAČUNOVODSTVO POREZI i pravica

TELEFON ZA KONZULTACIJE
Ponedjeljkom i četvrtkom
 od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
 od 8.30 do 13.00 sati.

01/ 48 36 046 i 01/ 49 21 739

Obvezni podaci na etiketi aromatiziranih proizvoda od vina moraju biti navedeni neizbrisivim tiskom u istom vidnom polju i to na način da ih je moguće istovremeno pročitati bez okretanja boce, s time da moraju biti otisnuti na ambalaži ili na etiketi tako da budu jasno čitljivi i to slovima čija je visina jednaka ili veća od 1,2 mm. Obvezne informacije moraju biti napisane na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom, a dopušteno je i višejezično označavanje.

Aromatizirani proizvodi od vina odnosno nazivi tih proizvoda mogu biti označeni i podatkom o sadržaju šećera u aromatiziranom proizvodu.

Označavanje aromatiziranih proizvoda od vina podacima o stvarnoj alkoholnoj jakosti po volumenu, neto količini, o sadržaju alergenijskih sastojaka u proizvodu, nutritivnoj deklaraciji, oznaci podrijetla te seriji ili lota, obavlja se na isti način kao što je u ovom članku pojašnjeno kod označavanja vina, a što se odnosi i na navođenja popisa sastojaka u proizvodu i nutritivnoj deklaraciji i u digitalnom obliku odnosno na e-Etiketi (isticanjem QR ili drugog odgovarajućeg crtičnog koda pogodnog za očitavanje tih podataka primjerice na „pametnom telefonu“ potrošača). U nastavku pojašnjavamo one podatke kojima se označavaju aromatizirani proizvodi od vina, a koji su specifični kada je riječ o ovim proizvodima.

6.2.1. Naziv aromatiziranog proizvoda od vina

Svaka od kategorija aromatiziranih proizvoda od vina mora biti označena nazivom proizvoda u skladu s Prilogom II. Uredbe (EU) 251/2014 i to: **a) za kategoriju aromatiziranih vina**, nazivom: Aromatizirano vino; Aperitiv na bazi vina (korištenjem izraza „*aperitiv*“ u ovom smislu ne dovodi se u pitanje korištenje tog izraza za definiranje proizvoda koji nisu obuhvaćeni predmetnom Uredbom); Vermut; Gorko aromatizirano vino (nakon čega se navodi naziv osnovne tvari koja proizvodu daje gorčinu) s time da se ovaj naziv može nadopuniti ili zamijeniti izrazima: „*Quinquina vino*“, „*Bitter vino*“ ili „*Americano*“; Aromatizirana vina na bazi jaja (ovom se nazivu može pridodati pojam „*Cremovo*“—ako isti sadrži vino zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla „*Marsala*“ u omjeru najmanje 80%, ili pojam „*Cremovo zabaione*“—ako isti sadrži vino ZOZP „*Marsala*“ u omjeru od najmanje 80% i koncentrat žumanjka od najmanje 60 g/L); i *Väkevä viiniglögi/Stgarkvinsglögg*; **b) za kategoriju aromatiziranih pića na bazi vina**, nazivom: Aromatizirano piće na bazi vina; Aromatizirano pojačano piće na bazi vina; *Sangria* (naziv se može upotrebljavati samo za proizvode proizvedenu Španjolskoj ili Portugalu, a ako je proizveden u drugim državama članicama EU, onda se može koristiti samo kao dopuna naziva „Aromatizirano piće na bazi vina“, pod uvjetom da slijede riječi „proizvedeno u ...“ nakon čega slijedi naziv države članice EU u kojoj je proizveden ili uže regije); *Clarea* (naziv se može upotrebljavati samo je je proizvod proizveden u Španjolskoj, a ako je proizvod proizveden u drugom državi članici EU, naziv se može koristiti samo kao dopuna nazivu „Aromatizirano piće na bazi vina“, pod uvjetom da slijedeće riječi „proizvedeno u ...“ nakon čega slijedi naziv države članice EU u kojoj je proizveden ili uže regije); *Zurra*; *Bitter soda* (korištenje riječi „*bitter*“ odnosno „*gorko*“ u ovom smislu ne dovodi u pitanje njeno korištenje za definiranje proizvoda koji e potpadaju pod odredbe ove Uredbe); *Kalte elte*; *Glühwein* (ako je piće pripremljeno od bijelog vina, naziv mora biti dopunjen riječima koje upućuju na bijelo vino, kao što je riječi „*bijelo*“); *Wiiniglögi/Vin-glögg/Karštas vynas* (ako je piće pripremljeno od bijelog vina, naziv mora biti dopunjen riječima koje upućuju na bijelo vino, kao što je riječi „*bijelo*“); *Maiwein*; *Maitrank*; *Pelin*; i *Aromatizowany dezert*; i **c) za kategoriju aromatizirani kokteli na bazi vina** (korištenje izraza „*koktel*“ u ovom smislu ne dovodi u pitanje korištenje tog izraza za

definiranje proizvoda koji nisu predmet ove Uredbe), nazivom: Koktel na bazi vina, Aromatizirani biser koktel na bazi grožđa; i Pjenušavi vinski koktel.

Nazivi aromatiziranih proizvoda navedeni u kurzivu (*italik* stilom) prilikom označavanja se ne prevode. Aromatizirani proizvod od vina može biti označen fantazijskim imenom, no to ime ne smije dovoditi potrošače u zabludu. Ako naziv aromatiziranog proizvoda ne postoji u Prilogu II. predmetne Uredbe, treba se navesti opisni naziv.

6.2.2. Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla – za proizvode sa ZOZP

Za aromatizirane proizvode od vina sa ZOZP mora se navesti izraz „*zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla*“ (ZOZP) i naziv zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla. U RH je do sada zaštićen samo jedan aromatizirani proizvod od vina i to Samoborski bermet, koji je klasificiran u kategoriju aromatizirano piće na bazi vina. Naziv ZOZP navodi se na etiketi na jeziku ili jezicima na kojima je proizvod registriran, a uz to, ova se oznaka može označiti i simbolom ZOZP u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 664/2014.

Aromatizirani proizvod od vina ne može se nadopuniti ZOI ili ZOZP za proizvode od vinove loze od kojih je aromatizirani proizvod od vina proizveden.

Aromatizirani proizvodi od vina koji se stavljaju na tržište sa ZOZP, osim zahtjeva iz čl. 65. i 66. ZV-a moraju ispunjavati i zahtjev utvrđene u Specifikaciji proizvoda za koju je priznata oznaka. Postupak potvrđivanja sukladnosti sa Specifikacijom proizvoda za ZOZP provodi se ako se utvrdi da je proizvod sukladan izdaje Potvrdu o sukladnosti proizvoda sa Specifikacijom aromatiziranog proizvoda od vina.

6.2.2. Sadržaj šećera u aromatiziranom proizvodu od vina

Sadržaj šećera u aromatiziranom proizvodu od vina je dodatni podatak koji se na proizvodu navodi na dobrovoljnoj osnovi u slijedećim izrazima: „*vrlo suho*“ – ako je sadržaj šećera manji od 30 g/L; „*suho*“ – ako je sadržaj šećera manji od 50 g/L; „*polusuho*“ – ako je sadržaj šećera između 50 i 90 g/L; „*poluslatko*“ – ako je sadržaj šećera između 90 i 130 g/L; i „*slatko*“ – ako je sadržaj šećera od 130 g/L ili više.

Uz izraze „*poluslatko*“ i „*slatko*“ može biti navedena naznaka sadržaja šećera, izražena u gramima invertnog šećera po litri.

6.2.3. Popis sastojaka

Popis sastojaka na etiketi mora biti naslovljen ili mu mora prethoditi navod koji uključuje riječ „*Sastojci*“. Popis sastojaka mora uključivati sve sastojke navedene padajućim redoslijedom s obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove uporabe u proizvodnji. Svi sastojci koji se, u vrijeme njihove uporabe u proizvodnji, koriste u količini manjoj od 2% ne moraju slijediti određeni redoslijed. Tehnička pravila za navođenje i označavanje sastojaka utvrđeni su u Prilogu VII. Uredbe (EU) 1169/2011.

Proizvodi od vinove loze koji se upotrebljavaju za proizvodnju aromatiziranog proizvoda od vina navode se na njegovu popis sastojaka upotrebom izraza „*vino*“ ili naziva određenih upotrijebljenih proizvoda od vinove loze. Nakon tih izraza odmah se u zagradama navode sastojci tih proizvoda od vinove loze u skladu s čl. 48.a Delegirane uredbe (E) 2019/33. Ako se proizvodima od vinove loze upotrijebljenima kao osnova prije ili tijekom punjenja aromatiziranog proizvoda od vina u boce dodaju kao sastojci koncentrirani mošt ili sulfiti, jaja i/ili mlijeko, oni se mogu navesti izvan zagrade kako slijedi: a) „*koncentrirani mošt*“ i/ili „*rektilificirani koncentrirani mošt*“ mogu se navesti upotrebom izraza „*koncentrirani mošt*“; (b) sulfiti,

jaja i proizvodi dobiveni od jaja te mlijeko i proizvodi dobiveni od mlijeka mogu se navesti upotrebom izraza iz dijela A. Priloga I. Delegirane uredbe (EU) 2019/33; c) aditivi koji spadaju u kategoriju „*plniva za pakiranje*“ mogu se označiti posebnom oznakom „*punjeno u kontroliranoj atmosferi*“.

Od 8. 12.2023. ako popis sastojaka nije moguće prikazati na etiketi može se navesti u elektroničkom obliku na etiketi ili na oznaci koja je na nju pričvršćena (tzv. E-etiketa). Pružanje informacija u tom slučaju može se izvršiti bilo kojim elektroničkim sredstvom, elektroničkim označavanjem ili sredstvima e-označavanja koji su dostupni putem crtičnog koda bilo koje vrste (QR kod, ostali 2D kodovi, barkod) koji povezuju s informacijama na mreži, a dostupan je potrošačima.

Kod prikazivanja popisa sastojaka elektroničkim putem na etiketi ili na oznaci koja je na nju pričvršćena, korisnici podaci se ne prikupljaju niti ne prate, a uz popis sastojaka ne smiju se prikazivati druge informacije namijenjene za prodaju ili stavljanje na tržište.

Zalihe aromatiziranih proizvoda od vina označenih s popisom sastojaka od 8.12.2023. do 18.2.2024. mogu se nastaviti stavljati na tržište do isteka zaliha čak i ako nisu u skladu s posebnim zahtjevima o označavanju utvrđeni Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2024/585.

6.2.4. Naziv i adresa proizvođača

Na etiketi aromatiziranog proizvoda od vina mora se naznačiti proizvođač ili ona osoba (pravna/fizička) koji stavlja proizvod (hranu) na tržište i koji je kao subjekt u poslovanju s hranom odgovoran za informacije o proizvodu (hrani), zbog čega i mora osigurati prisutnost i točnost informacija o hrani. Podaci koji se navode odnose se na naziv odnosno tvrtku proizvođača odnosno subjekta u poslovanju s hranom koji istu stavlja na tržište (trgovačkog društva, obrta, obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva) i njegovo sjedište (u slučaju uvoza, navodi se naziv i sjedište koji je proizvod uveo i stavio na tržište EU).

7. Označavanje voćnih vina

7.1. Pojam i kategorije voćnih vina

Voćno vino je piće proizvedeno fermentacijom soka ili pulpe svježeg i za to pripremljenog košticačevog, jezgričavog, jagodičastog, bobičastog ili ostalog voća, isključujući vinski i stolno grožđe. Svrstavanje pojedinih voćnih vrsta u skupine voćnih vrsta provodi se na temelju Popisa voćnih vrsta svrstanih u skupine voćnih vrsta iz Priloga VI. Pravilnika o o vinarstvu²² (voćne vrste koje se ne nalaze na tom Popisu, svrstavaju se u ostalo voće):

Kategorije voćnog vina su: voćno vino, likersko voćno vino, aromatizirano voćno vino, biser voćno vino, pjenušavo voćno vino i razblaženo voćno vino. **Voćno vino** je prehrambeni proizvod koji ima sadržaj prirodnog alkohola od najmanje 1,2 % do najviše 18 % vol., a proizvedeno je vrenjem soka ili pulpe svježeg i za to pripremljenog košticačevog, jezgričavog, jagodičastog, bobičastog ili ostalog voća, isključujući vinski i stolno grožđe. **Likersko voćno vino** je

voćno vino kojem je dodan alkohol voćnog podrijetla i/ili voćna rakija, voćni sok i/ili koncentrirani sok čija je stvarna alkoholna jakost od najmanje 13 % vol., a ukupna alkoholna jakost ne više od 22 % vol. **Aromatizirano voćno vino** je prehrambeni proizvod dobiven od voćnog vina kojem je dodan voćni sok, koncentrirani voćni sok, alkohol voćnog podrijetla, voćna rakija i šećer (saharoz) pri čemu udio temeljnog vina mora iznositi najmanje 75 % vol. i u čijoj se proizvodnji koriste prirodne arome, prirodni aromatski pripravci kao i aromatične biljke i njihovi plodovi te je dopuštena uporaba aditiva i pomoćnih sredstava u skladu s posebnim propisima, te čija je stvarna alkoholna jakost najmanje 13 % vol., a ukupna alkoholna jakost ne više od 22 % vol. **Biser voćno vino** je voćno vino čija je stvarna alkoholna jakost najmanje 5 % vol., a u zatvorenim posudama ima tlak otopljenog ugljikovog dioksida od najmanje 1,0 bara do najviše 2,5 bara pri temperaturi od 20 °C. **Pjenušavo voćno vino** je voćno vino koje je dobiveno vrenjem od voćnog soka ili sekundarnom vrenjem od voćnog vina koje, kada se otvori posuda, otpušta ugljikov dioksid koji potječe isključivo od vrenja i ima tlak od najmanje 3,0 bara kao posljedicu otapanja ugljikovog dioksida pri temperaturi zatvorene posude od 20 °C. **Razblaženo voćno vino** je voćno vino kojem je dopušteno dodavanje aroma i bojila u skladu s posebnim propisima te je dobiveno razrjeđivanjem koncentriranog voćnog vina pri čemu ugljikov dioksid koji je sadržan u proizvodu ne mora u potpunosti potjecati od vrenja, a čija je stvarna alkoholna jakost najmanje 4 % vol. do najviše 6 % vol.

U proizvodnji voćni vina mogu se u svrhu vrenja, prozračivanja, pojačavanja, dokiseljavanja, otkiseljavanja, bistrenja i bojanja koristiti tehnološki postupci i obrade, provoditi dodavanje pojedinih dopuštenih tvari te miješati voćna vina i dodavati voćni sokovi u skladu s odredbama čl 45. – 47. Pravilnika o vinu (zabranjeno je miješanje voćnog vina s pokvarenim ili patvorenim voćnim vinom, miješanje voćnog vina s vinom te proizvoditi voćno vino od komine ili taloga).

7.2. Označavanje voćnih vina

Voćno vino na tržištu označava se nazivom kategorije voćnog vina kojoj pripada (voćno vino, likersko voćno vino, aromatizirano voćno vino, biser voćno vino, pjenušavo voćno vino i razblaženo voćno vino) uz isticanje vrste voća od kojih je proizvedeno, podacima propisanim čl. 49 – 52. Pravilnika o vinu, a u preostalim podacima u skladu s odredbama čl. 9. Uredbe (EU) 1169/2011 kojim se određuju obvezni podaci kojima mora biti označena svaka hrana (neto količinom, alergenim sastojcima, zemljom ili mjestom podrijetla, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu, godinom proizvodnje) te oznakom serije ili lota u skladu s Pravilnikom o lotu.

Voćno vino proizvedeno od jedne vrste voća označava se kao „*Voćno vino*“ uz navođenje vrste voća od koje je proizvedeno (npr. „*Voćno vino od kupine*“), a ono koje je proizvedeno od više vrsta voća označava se kao „*Voćno vino od različitog voća*“ pri čemu se korištene vrste voća navode silaznim redoslijedom po njihovu količinskom udjelu slovničkim znakovima iste vrste, boje i veličine. Ostale kategorije voćnih vina označavaju se nazivom kategorije.

Kod označavanja voćnog vina nije dopušteno koristiti oznake koje ukazuju na posebno okrepljujuće djelovanje, kao što su: „*zdravo voćno vino*“, „*okrepljujuće voćno vino*“ ili oznake kao „*prirodno*“, „*nepatvoreno*“, „*čisto*“, „*alternativno*“ te složenice u kojima se te riječi koriste, a kod označavanja pjenušavog voćnog vina (koje se označava kao „*Pjenušavo voćno vino*“) nije dopušteno koristiti naziv „*Pjenušac*“. Navođenje skupina voćnih vrsta (npr. jezgričavo voće, košticačavo voće) dopušteno je samo u slučaju kad je voćno vino proizvedeno 100% od navedene skupine voća, a navođenje voćnih vrsta

22 Popis voćnih vrsta svrstanih u skupine voćnih vrsta: Košticačavo voće – šljiva (Prunus domestica), trešnja (Prunus avium), višnja (Prunus ceracus), trnina (Prunus spinosus), liči (Litchi chinensis), drijenak (Cornus mas), marelica (Prunus armeniaca), breskva (Prunus persica), šipak (Punica granatum); Jezgričavo voće – jabuka (Malus domestica), dunja (Cydonia oblonga), kruška (Pyrus communis); Jagodičasto ili bobičasto voće – aronija (Aronia spp.), tayberry (Rubus fruticosus x ideaus), borovnica (Vaccinium myrtillus), ogrozd (Ribes grossularia), ribiz (Ribes spp.), jagoda (Fragaria spp.), kupina (Rubus fruticosus), ostrušica (Rubus caesius), malina (Rubus idaeus), dud (Morus spp.), brusnica (Vaccinium vitis-idaea), planika (Arbutus unedo), bazga (Sambucus nigra); i Agrumi – mandarina (Citrus reticulata), naranča (Citrus x sinensis).

